

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจะกระทำเป็นรายปีเท่านั้น แต่ในปัจจุบันเนื่องจากสภาพการแข่งขันทางธุรกิจที่มีความรุนแรงมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการเปิดกว้างของกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ซึ่งทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปได้อย่างเสรีและรูปแบบการดำเนินธุรกิจมีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น การรวมกิจการ การควบกิจการ กิจการร่วมค้า เป็นต้น ขณะเดียวกันบริษัทข้ามชาติก็เข้ามาดำเนินธุรกิจแข่งขันกับนักธุรกิจไทยมากขึ้น สถานการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยออกข้อกำหนดให้บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเป็นรายไตรมาส โดยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดระยะเวลาในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพื่อให้เกิดความยุติธรรม สร้างสภาพคล่อง และทำให้ตลาดหลักทรัพย์ดำเนินการได้อย่างเป็นระเบียบ ดังนั้น ตลาดหลักทรัพย์จึงกำหนดแนวทางให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยสารสนเทศที่สำคัญและจำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุนให้ผู้ลงทุนได้ทราบ โดยสารสนเทศที่เปิดเผยต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอ และทันเวลา อีกทั้งมีการกระจายสู่บุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง ซึ่งการที่ตลาดการเงินมีความสามารถในการกระจายข้อมูลข่าวสารให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็วและทั่วถึงย่อมแสดงถึงความมีประสิทธิภาพของตลาด (Market Efficiency) ไปในตัว รวมทั้งได้มีกระแสธรรมชาติเพิ่มเติมเสริมทำให้การเปิดเผยข้อมูลต้องเป็นไปอย่างถูกต้องและโปร่งใสมยิ่งขึ้น โดยลดการตัดสินใจของผู้บริหารที่มีส่วนสำคัญในความโปร่งใสของการบริหารงานในอดีตให้น้อยลง

การเปิดเผยกำไรรายไตรมาสช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ทันต่อเวลา และเป็นสิ่งสำคัญในการคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตของบริษัทได้อย่างทันเวลา ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจถึงสถานะทางการเงิน สภาพคล่อง ความสามารถในการก่อให้เกิดรายได้และกระแสเงินสดได้อย่างทันเวลา และข้อมูลที่มีความทันต่อเวลาจะช่วยลดความไม่แน่นอนและยังช่วยให้การตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินดียิ่งขึ้นอีกด้วย โดยขอบเขตของการประกาศกำไรขึ้นอยู่กับประโยชน์ของข้อมูลว่าจะมีผลต่อตลาดโดยรวมอย่างไร กล่าวคือ บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลทางบัญชีที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งความทันต่อเวลาของการรายงานงบการเงินเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงความมีประโยชน์ของงบการเงินนั้น

ในแม่บทการบัญชีที่ออกโดยสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ได้รวมความทันต่อเวลา (Timeliness) ของงบการเงินเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ซึ่งข้อมูลจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตได้ และต้องสามารถใช้ข้อมูลนั้นในการยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินเหตุการณ์ที่ผ่านมา และแม่บทการบัญชีได้ระบุว่า งบการเงินจะมีประโยชน์ลดลงหากไม่ได้นำเสนอในเวลาอันสมควร กล่าวคือ งบการเงินจำเป็นต้องนำเสนอภายในเวลาที่กำหนด การรายงานข้อมูลล่าช้าอาจทำให้สูญเสียความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้(สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2546) ซึ่งความทันเวลาของงบการเงินจากงานวิจัยในต่างประเทศสามารถมองได้สองด้าน คือ ด้านแรกมองที่ความถี่ในการออกงบการเงินระหว่างกาล เช่น รายปี รายไตรมาส รายเดือน เป็นต้น และด้านที่สองมองที่ความล่าช้าในการรายงานงบการเงิน โดยนับจากวันที่ระบุในงบการเงิน(Ku Ismail และ Chandler, 2003)

ข้อกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาในการรายงานงบการเงินรายไตรมาสของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลทางการเงินภายใน 35 วัน นับจากวันสิ้นงวดไตรมาส ซึ่งลดลงจากเดิมที่เคยกำหนดไว้ 45 วัน การลดลงของระยะเวลาในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินดังกล่าว นักลงทุนส่วนใหญ่มีความพอใจ แต่ก็มีนักลงทุนบางกลุ่มแสดงความไม่พอใจ โดยให้เหตุผลว่าระยะเวลาที่น้อยลงนั้นส่งผลกระทบต่อความถูกต้องและคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูล (Accountants World, 2002) สำหรับประเทศมาเลเซียได้กำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จัดทำงบการเงินรายไตรมาส ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1999 และได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลทางการเงินรายไตรมาสภายใน 2 เดือน นับจากวันสิ้นงวดไตรมาส ส่วนประเทศไทยได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จัดทำงบการเงินรายไตรมาส ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 และได้กำหนดให้เปิดเผยข้อมูลทางการเงินรายไตรมาสภายใน 45 วัน นับจากวันสิ้นงวดไตรมาส ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มากกว่าเมื่อเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ในทางตรงกันข้ามเป็นระยะเวลาที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซีย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า ระยะเวลาในการประกาศค่าใดมีความสำคัญต่อความทันต่อเวลา ซึ่งเป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งของงบการเงิน และความทันต่อเวลาดังกล่าวมีผลต่อความสามารถในการกระจายข่าวสารได้อย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของตลาด ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการประกาศค่าใดรายไตรมาส เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลในการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับระยะเวลาในการนำเสนองบการเงินรายไตรมาส รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อบริษัทที่ต้องนำเสนอ

การเงินรายไตรมาสโดยทำการควบคุมปัจจัยที่อยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทที่มีผลต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส เพื่อสามารถประกาศกำไรรายไตรมาสได้เร็วขึ้น

เพื่อตอบปัญหาในการวิจัย ผู้วิจัยจึงทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส ซึ่งพบว่า มีนักวิจัยหลายท่านที่ทำการศึกษปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส เช่น งานวิจัยของ Partha (2004) พบว่า ความซับซ้อนทางบัญชีที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส และงานวิจัยของ Givoly และ Palmon (1982) พบว่า ความซับซ้อนในการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไร รวมทั้งงานวิจัยของ Boonlert-U-Thai และคณะ (2545) พบว่า ความซับซ้อนในการจัดทำงบการเงินรวมมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการรายงานงบการเงิน สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส นั้นมีงานวิจัยของ Ku Ismail และ Chandler (2003) ซึ่งให้หลักฐานสนับสนุนว่า ขนาดของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร และโครงสร้างทุนมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส และงานวิจัยของ Owusu-Ansah (2000) พบว่า ความสามารถในการทำกำไรมีผลกระทบต่อระยะเวลาในการรายงานงบการเงิน และยังพบว่า ความสามารถในการทำกำไรสามารถพยากรณ์ระยะเวลาในการรายงานงบการเงินได้ รวมทั้งงานวิจัยของ Stergios และ Pauline (2004) ได้พบว่าการเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการทำกำไรซึ่งเป็นตัวแทนของข่าวดีหรือข่าวร้ายเป็นปัจจัยที่สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของระยะเวลาในการรายงานงบการเงินได้ และได้พบหลักฐานว่าความสามารถในการทำกำไรสามารถพยากรณ์และอธิบายความทันเวลาของการรายงานงบการเงินได้

สำหรับประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส มีเพียงการศึกษาที่เกี่ยวกับผลกระทบของการประกาศกำไรสุทธิทางบัญชีต่อราคาหลักทรัพย์ (นิมนวล เขียวรัตน์, 2539 และ สุมีนา เปี้ยประเสริฐ, 2540) และการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจสอบงบการเงิน (นงลักษณ์ทองประดับเพชร, 2548)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น การศึกษาครั้งนี้จึงได้นำปัจจัยด้านความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรมาศึกษาในประเทศไทยว่าปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสหรือไม่ โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส ซึ่งประกอบไปด้วย ขนาดของกิจการและโครงสร้าง

ทุน เป็นตัวแปรควบคุมในการศึกษาด้วย รวมทั้งศึกษาว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้นำส่งงบการเงินรายไตรมาสทันต่อเวลามากน้อยเพียงใด สำหรับต่างประเทศได้มีการวิจัยเพื่อตอบปัญหานี้บ้างแล้ว แต่สำหรับประเทศไทยหลักฐานดังกล่าวยังไม่เป็นที่ประจักษ์ ดังนั้น การศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มหลักฐานทางการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส อันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแลของภาครัฐ นักลงทุน ฝ่ายบริหาร นักวิเคราะห์ ตลอดจนสาธารณชนที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้เป็นสารสนเทศในการวางแผนการปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของแต่ละฝ่ายต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระยะเวลาที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้ในการประกาศกำไรรายไตรมาส
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยในต่างประเทศทำให้ทราบว่า ความซับซ้อนทางบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส กล่าวคือ บริษัทที่มีความซับซ้อนทางบัญชีจะทำให้ใช้ระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสมาก เนื่องจากบริษัทที่มีความซับซ้อนทางบัญชี เช่น การมีจำนวนบริษัทย่อยและบริษัทรวมจำนวนมาก

ทำให้ต้องรอข้อมูลจากบริษัทย่อยและบริษัทร่วมในการจัดทำงบการเงินรวม ดังนั้นยังมีจำนวนบริษัทย่อยและบริษัทร่วมมากก็ย่อมส่งผลให้บริษัทใช้ระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสมากขึ้น หรือการมีจำนวนส่วนงานธุรกิจจำนวนมากทำให้ต้องใช้เวลาในการกำหนดส่วนงานที่ควรมีการเสนอข้อมูล รวมทั้งต้องใช้เวลาในการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบหลักของส่วนงานที่เสนอรายงาน ดังนั้นยังมีจำนวนส่วนงานธุรกิจมากก็ย่อมส่งผลให้บริษัทใช้ระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสมากขึ้น โดยตัวแปรที่ใช้วัดความซับซ้อนทางบัญชีประกอบด้วย (1) จำนวนบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่นำมาจัดทำงบการเงินรวม (2) จำนวนส่วนงานธุรกิจและส่วนงานภูมิศาสตร์ในการรายงานจำแนกตามส่วนงาน (3) รายการพิเศษ (4) ร้อยละของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน

จากการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยในต่างประเทศทำให้ทราบว่า ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส กล่าวคือ บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรมากจะทำให้ใช้ระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ Stakeholder Theory ที่กล่าวว่า บริษัทที่มีข่าวร้ายมีโอกาสที่จะซ่อนข่าวร้ายและส่งผลให้ผู้บริหารมีสิ่งจูงใจในการประกาศกำไรล่าช้า โดยตัวแปรที่ใช้วัดความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย (1) อัตราผลตอบแทนของโครงสร้างเงินทุน (2) อัตราผลตอบแทนของส่วนของผู้ถือหุ้น (3) อัตราผลตอบแทนของยอดขาย

จากผลงานวิจัยดังกล่าวทำให้นำไปสู่ปัญหาการวิจัยที่ว่า ในประเทศไทยความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสหรือไม่ และถ้ามี อยากทราบว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทิศทางใด ซึ่งปัญหาการวิจัยข้างต้น สมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส จึงมีดังต่อไปนี้

H_1 : จำนวนบริษัทย่อยและบริษัทร่วมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

H_2 : จำนวนส่วนงานธุรกิจและส่วนงานภูมิศาสตร์มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

H_3 : รายการพิเศษมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

H_4 : รัยละเอียดของสินทรัพย์ไม่มีตัวตนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

H_5 : อัตราผลตอบแทนของโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

H_6 : อัตราผลตอบแทนของส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

H_7 : อัตราผลตอบแทนของยอดขายมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

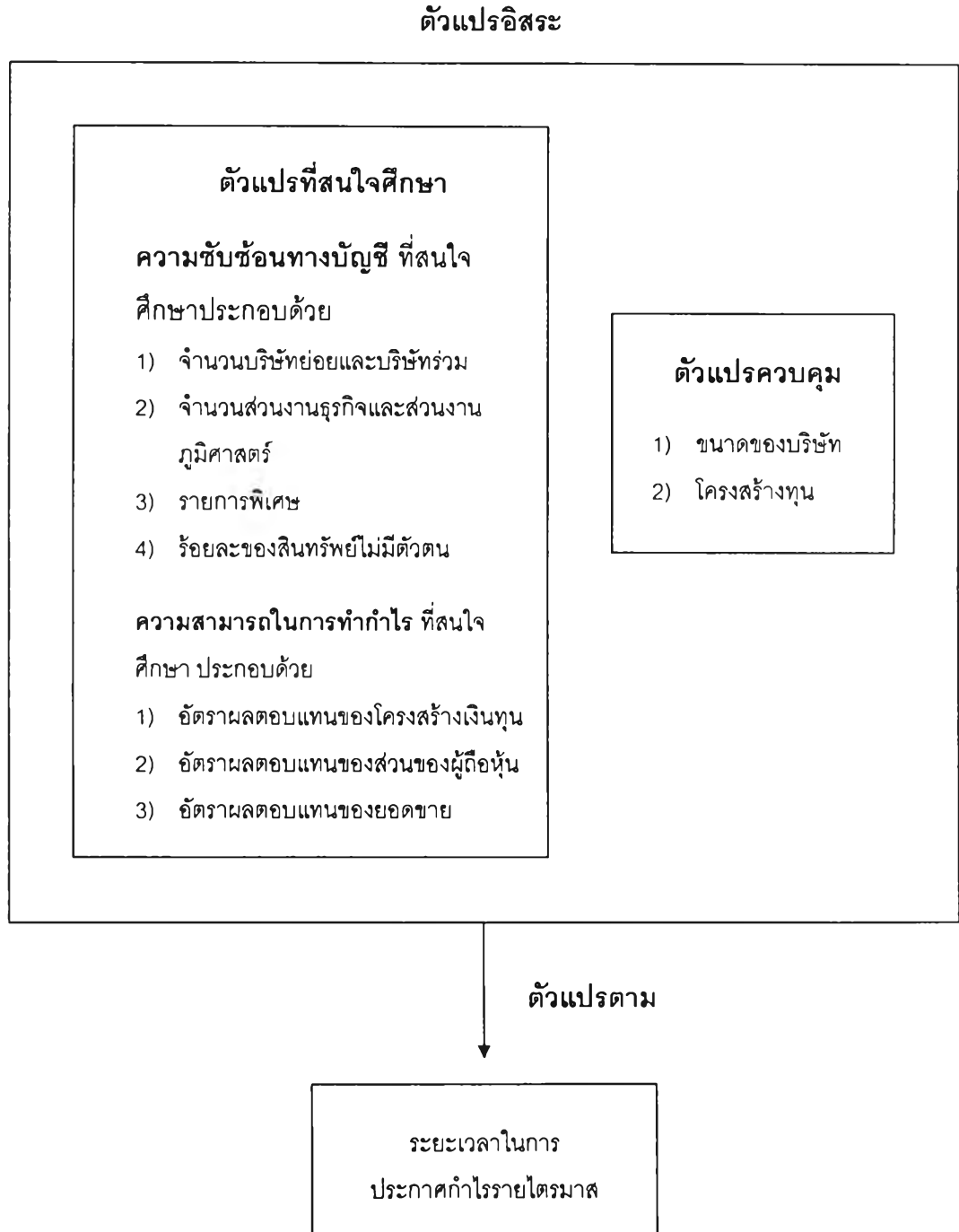
1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" มีตัวแปรที่สนใจศึกษามี 2 ประเภท คือ 1. ตัวแปรเกี่ยวกับความซับซ้อนทางบัญชี และ 2. ตัวแปรเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร ส่วนตัวแปรตาม คือ ระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2547 โดยศึกษาทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ซึ่งประกอบด้วย หมวดธนาคาร หมวดเงินทุนและหลักทรัพย์ และหมวดประกันชีวิตและประกันภัย เนื่องจากกลุ่มบริษัทดังกล่าวมีข้อบังคับในการจัดทำและนำเสนองบการเงินที่แตกต่างไปจากกลุ่มบริษัทอื่นๆ ทั่วไป

1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความซับซ้อนทางบัญชี ความสามารถในการทำกำไร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส ทำให้สามารถจำแนกตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม สำหรับตัวแปรอิสระจะประกอบด้วย ตัวแปรที่สนใจศึกษาหรือตัวแปรอธิบาย และตัวแปรควบคุม รายละเอียดของตัว

แปรแต่ละชนิดแสดงไว้ในส่วนของระเบียบวิธีวิจัย (บทที่ 3) ในส่วนนี้จะ เป็นเพียงกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งสามารถนำเสนอได้ดังนี้

แผนภาพ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลรายไตรมาสที่ 4 กล่าวคือ งบการเงินไตรมาสที่ 4 ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ เนื่องจากบริษัทส่วนมากจะทำการส่งงบการเงินประจำปีแทนการส่งงบการเงินไตรมาสที่ 4 ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลของไตรมาสที่ 4 ได้ ดังนั้น ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จะประกอบด้วย 3 ไตรมาส คือ ไตรมาสที่ 1 ไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3
2. การวิจัยได้ใช้ข้อมูลทางการเงินที่เปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ โดยถือเสมือนว่าทุกบริษัทที่นำมาใช้วิเคราะห์นำเสนอข้อมูลด้วยความถูกต้องตามควร ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วอาจมีบางบริษัทที่มีการปกปิดข้อมูลหรือมีการตกแต่งตัวเลขทางการบัญชีได้
3. การวิจัยไม่ได้มีการปรับงบการเงินของบริษัทกลุ่มตัวอย่างให้เป็นวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเดียวกันและไม่ได้มีการปรับรายการที่อาจส่งผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น การจ่ายปันผล การตีราคาสินทรัพย์ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลและความยุ่งยากในการปฏิบัติ จึงอาจทำให้เกิดความแตกต่างในการบันทึกบัญชีของบริษัทกลุ่มตัวอย่างได้
4. ข้อจำกัดในการตีความผลการวิจัย กล่าวคือ การศึกษานี้เป็นการศึกษาในเชิงของความสัมพันธ์ (Association) ไม่ใช่ศึกษาในเชิงของเหตุและผล (Causation) ดังนั้นการตีความผลการวิจัยจึงพิจารณาในเชิงของความสัมพันธ์มากกว่าเชิงของเหตุและผล

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย (เมธากุล และ ศิลปะพร, 2547)

งบการเงินรวม หมายถึง งบการเงินที่กลุ่มกิจการนำเสนอเสมือนว่าเป็นกิจการเดียว
บริษัทร่วม หมายถึง กิจการที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอย่างเป็นทางการเป็นสาระสำคัญของผู้ลงทุน และไม่ถือเป็นบริษัทย่อยหรือกิจการร่วมค้า

บริษัทย่อย หมายถึง กิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกิจการอื่น ซึ่งเป็นบริษัทใหญ่

บริษัทใหญ่ หมายถึง กิจการซึ่งมีบริษัทย่อยอย่างน้อยหนึ่งบริษัท

รายการพิเศษ หมายถึง รายได้หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากรายการหรือเหตุการณ์ทางบัญชีที่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ และไม่คาดว่าจะเกิดขึ้นเป็นประจำหรือเกิดขึ้นไม่บ่อย

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่เป็นตัวตน ที่สามารถระบุได้และไม่มีรูปธรรม ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่กิจการถือไว้เพื่อใช้ในการผลิต หรือจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ เพื่อให้ผู้อื่นเช่า หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารงาน

ข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงาน หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ ประเภทต่างๆ ของกิจการและข้อมูลเกี่ยวกับเขตภูมิศาสตร์ที่กิจการดำเนินงานอยู่

ส่วนงานที่เสนอรายงาน หมายถึง ส่วนงานธุรกิจหรือส่วนงานภูมิศาสตร์ ที่กำหนดขึ้น จากโครงสร้างองค์กร และระบบการรายงานทางการเงินภายในกิจการ หรือกำหนดขึ้นจากปัจจัยที่ใช้ในการระบุส่วนงานธุรกิจ หรือส่วนงานภูมิศาสตร์

ส่วนงานทางธุรกิจ หมายถึง ส่วนประกอบของกิจการที่แบ่งแยกได้อย่างชัดเจนว่าทำหน้าที่ในการจัดหาผลิตภัณฑ์ หรือให้บริการชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือกลุ่มของผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่เกี่ยวข้อง

ส่วนงานทางภูมิศาสตร์ หมายถึง ส่วนประกอบของกิจการที่แบ่งแยกได้อย่างชัดเจนว่าทำหน้าที่ในการจัดหาผลิตภัณฑ์ หรือให้บริการภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เฉพาะเจาะจง

ความทันต่อเวลา หมายถึง การมีข้อมูลพร้อมเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตามความต้องการ หากผู้ใช้งบการเงินได้ข้อมูลที่ล่าช้าไม่ทันต่อการตัดสินใจ ข้อมูลนั้นจะเป็นข้อมูลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะช่วยเป็นวรรณกรรมเพิ่มเสริมเพื่อยืนยันผลการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในครั้งนี้ คือ

1. ทำให้ได้หลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ตระหนักถึงความสำคัญของความทันต่อเวลาของข้อมูลทางการเงิน ซึ่งจะส่งผลให้ตลาดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ทำให้บริษัทที่ทำการประกาศกำไรรายไตรมาสทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส เพื่อควบคุมปัจจัยที่อยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทซึ่งจะส่งผลให้การประกาศผลกำไรรายไตรมาสมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น
3. ทำให้ทราบถึงระยะเวลาที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใช้ในการประกาศกำไรรายไตรมาสว่ามีความแตกต่างจากข้อกำหนดที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนดว่า

แตกต่างกันอย่างไร ซึ่งสามารถใช้ในการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ในการนำส่งงบการเงินรายไตรมาสของหน่วยงานกำกับดูแล

4. ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจจะมี ความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

1.9 ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยโดยละเอียดจะกล่าวไว้ในบทที่ 3 ในส่วนนี้จะกล่าวถึงโดยสังเขปเท่านั้น รูปแบบการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2547 โดยศึกษาทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ซึ่งประกอบไปด้วย หมวดธนาคาร หมวดเงินทุนและหลักทรัพย์ และหมวดประกันชีวิตและประกันภัย ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติเชิงพรรณนา และในส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ทั้งนี้เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส เทคนิคที่สำคัญคือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) สำหรับตัวแบบที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ได้ดัดแปลงมาจาก ตัวแบบของ Partha (2004) โดยได้นำตัวแปรจากงานวิจัยของ Ku Ismail และ Chandler (2003) มาศึกษาเพิ่มเติม การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส และสามารถทดสอบสมมติฐานของการวิจัยได้อย่างครบถ้วนทุกประการ โดยตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยกัน 2 กลุ่มคือ (1) ตัวแปรที่สนใจศึกษาหรือตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables) และ (2) ตัวแปรควบคุม (Control Variables) ซึ่งรายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิดจะกล่าวไว้ในส่วนของระเบียบวิธีวิจัย (บทที่ 3) ส่วนตัวแปรตามคือ ระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาส

1.10 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระเบียบวิธีวิจัย และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึง แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วนหลักๆ คือ ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความซับซ้อนทางบัญชี ส่วนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร ส่วนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีและการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และ ส่วนที่ 5 การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย

บทที่ 3 กล่าวถึง ระเบียบวิธีวิจัย อันประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ตัวแบบและคำอธิบายเกี่ยวกับตัวแปร ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล และแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 กล่าวถึง การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความซับซ้อนทางบัญชีและความสามารถในการทำกำไรกับระยะเวลาในการประกาศกำไรรายไตรมาสของภาพรวมและของแต่ละไตรมาส

บทที่ 5 กล่าวถึง บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย